

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: Ing. L. M.**, proti **žalovanému: Finanční ředitelství v Ostravě**, se sídlem Na Jízdárně 3, Ostrava, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2005, č. j. 5333/110/2005, vedeném u Krajského soudu v Ostravě ve věci sp. zn. 22 Ca 195/2005, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči předsedovi senátu Krajského soudu v Ostravě JUDr. Jiřímu Doležilkovi,

takto:

Předseda senátu JUDr. Jiří Doležilek **není** vyloučen z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 Ca 195/2005.

Odůvodnění:

Ve věci sp. zn. 22 Ca 195/2005, vedené u Krajského soudu v Ostravě (žaloba proti rozhodnutí žalovaného o zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí Finančního úřadu Ostrava I č. j. 88953/03/388914/3334 ze dne 11. 6. 2003 ve věci dodatečného vyměření daně), žalobce dne 9. 10. 2006 vznesl námitku podjatosti předsedy senátu JUDr. Jiřího Doležilka. Námitku podjatosti odůvodnil tím, že se JUDr. Jiří Doležilek měl podílet z titulu funkce předsedy Krajského soudu v Ostravě na tom, že trestní věc žalobce sp. zn. 36 T 13/2002 nebyla tímto soudem odmítnuta v rámci přípravného řízení. V důsledku toho byl žalobce podle svých slov zcela bezdůvodně obviněn a vláčen v letech 2001 - 2003 vyšetřovateli i krajským soudem ve snaze o jeho likvidaci. Žalobce proto vyvozuje, že JUDr. Jiří Doležilek by měl být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučen, protože na základě jeho nepřímé účasti na trestní věci žalobce je dán důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Dále žalobce uvedl, že podjatost JUDr. Jiřího Doležilka namítá rovněž proto, že v některých případech kritizoval letité průtahy v řízení před Krajským soudem v Ostravě a žádal Ministerstvo spravedlnosti o náhradu nemajetkové újmy průtahy vzniklé. Vzhledem k tomu, že JUDr. Jiří Doležilek je předsedou tohoto krajského soudu a řeší stížnosti na průtahy jako příslušný soudní funkcionář, je zde podle žalobce vážný důvod pochybovat o jeho nepodjatosti.

O námitce podjatosti vznesené vůči soudci přísluší rozhodovat Nejvyššímu správnímu soudu (§ 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), a to po vyjádření námitkou dotčeného soudce.

JUDr. Jiří Doležilek ve svém vyjádření ze dne 27. 12. 2006 (č. I. 32) k námitce žalobce uvedl, že k žalobci ani k věci samé nemá jiný vztah než ten, který vyplývá z jeho úřední činnosti. Na projednávání věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 36 T 13/2002 se nijak nepodílel. Jako předseda krajského soudu se pak na žádost Ministerstva spravedlnosti vyjadřoval k několika žádostem žalobce o náhradu nemajetkové újmy, jež mu měla být způsobena údajnými průtahy v řízeních vedených u Krajského soudu v Ostravě.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Obsahem citovaného ustanovení jsou tedy dva na sobě zcela nezávislé důvody vyloučení soudce. Soudce je jednak ipso facto vyloučen z projednávání a rozhodování věci, na níž měl podíl již v předchozím řízení správním či soudním. Vedle toho je pak důvodem vyloučení natolik objektivizovatelná míra osobního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu zavdává důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudce.

V případě předsedy senátu JUDr. Jiřího Doležílka první důvod vyloučení z projednávání a rozhodování věci žalobce dán není. Ze soudního spisu, jakož i z námítky podjatosti či z vyjádření JUDr. Jiřího Doležílka nikterak nevyplývá, že by se kdy vůbec mohl podílet na řízení, z něhož vzešlo rozhodnutí žalovaného. Pokud jde o případnou účast na projednávání věci v předchozím soudním řízení, žalobce tuto skutečnost ani namítat nemohl, neboť v případě projednávané žaloby proti napadeným správním rozhodnutím jde o první soudní řízení ve věci. Zbývá tedy posoudit, zda se v případě JUDr. Jiřího Doležílka nejedná s ohledem na skutečnosti, které žalobce v námitce podjatosti uvedl, o podjatost způsobenou osobním vztahem k věci či účastníkům.

Podjatostí je podle Nejvyššího správního soudu potřeba rozumět absenci nezávislosti a nestrannosti jakožto ústavních atributů soudnictví. Vodítkem k nalezení míry nezávislosti a nestrannosti soudce v míře, která naplňuje požadavky ústavního pořádku, nepodléhá však subjektivizmu v posuzování a neignoruje sociální realitu, je pro Nejvyšší správní soud především judikatura Ústavního soudu. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 26. 4. 2005, publikovaným pod č. 220/2005 Sb., konstatoval, že dlouhodobý právní a politický vývoj liberálních demokracií vygeneroval ze zkušeností indikátory nezávislosti a nestrannosti, z nichž lze utvářet objektivizovatelná kritéria pro posouzení naplnění znaků nezávislosti a nestrannosti. Nezávislost a nestrannost soudu (soudce) v objektivní poloze se tak posuzuje z hlediska vztahu k ostatním mocenským složkám (respektování principu dělby moci) a z hlediska schopnosti aktérů řízení s potenciálním zájmem na určitém výsledku či průběhu sporu ovlivnit vznik, trvání a zánik funkce člena soudního orgánu či jinak účinně působit na jeho rozhodování. Soudci tedy musí mít natolik nezávislý status a tento status musí zůstat i v konkrétních řízeních natolik nenarušen, aby bylo vyloučeno přímé či zprostředkované působení na rozhodovací činnost.

Žalobce namítá, že nezávislý status předsedy senátu JUDr. Jiřího Doležílka ve výše naznačeném smyslu by mohl být dotčen skutečností, že se JUDr. Jiří Doležilek jakožto předseda krajského soudu nepřimo „podílel“ na projednávání trestní věci žalobce, jíž se

žalobce cítil dotčen ve svých právech a na cti, a skutečností, že jako předseda krajského soudu řešil jeho stížnosti na průtahy v řízení.

Nejvyšší správní soud musí tyto námitky odmítnout jako nedůvodné. Pokud jde o žalobcovu námitku, že se předseda senátu ve funkci předsedy soudu nepřímou podílel na žalobcově trestní věci, a tím zavdává důvod k pochybnostem o své nepodjatosti, nezbyvá než konstatovat, že podle ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), vykonává kromě rozhodovací činnosti také státní správu krajského soudu a státní správu okresních soudů, které patří do jeho obvodu, v rozsahu stanoveném zákonem o soudech a soudcích. Vzhledem k tomu, že se JUDr. Jiří Doležilek nepodílel na projednávání trestní věci žalovaného v rámci rozhodovací činnosti, Nejvyšší správní soud zkoumal, zda si nemohl vytvořit vztah k žalobci, který by zavdával důvod k pochybnostem o nepodjatosti, v rámci výkonu úkolů státní správy soudů. Podle ustanovení § 126 odst. 1 a 2 zákona o soudech a soudcích předseda krajského soudu vykonává státní správu krajského soudu a okresních soudů v jeho obvodu tím, že zajišťuje chod krajského soudu po stránce personální a organizační, rozděluje prostředky státního rozpočtu pro hospodaření krajského soudu a pro hospodaření okresních soudů v jeho obvodu, pro účely rozpočtových opatření a vystavování limitů podle rozpočtových pravidel plní vůči okresním soudům v jeho obvodu funkci správce kapitoly státního rozpočtu, dbá o odbornost soudců a vytváří podmínky pro její zvyšování, pečuje o zvyšování odborné úrovně soudních osob, s přihlédnutím k vyjádření Justiční akademie zajišťuje výběr justičních čekatelů a s vybranými uchazeči uzavírá pracovní smlouvu, řídí a kontroluje přípravnou službu justičních čekatelů v obvodu krajského soudu a její výkon, řídí a kontroluje výkon státní správy okresních soudů prováděný jejich předsedy, pečuje o odbornou průpravu přísedících krajského soudu k výkonu jejich funkce, dohlíží na řádný chod soudních kanceláří, dohlíží na vedení seznamu znalců a tlumočnicků, zajišťuje poskytování informací krajským soudem, kontroluje činnost ředitele správy krajského soudu a zajišťuje bezpečnost krajského soudu a úkoly krizového řízení. Předseda krajského soudu rovněž dbá o důstojnost jednání a dodržování zásad soudcovské etiky v řízeních, vedených u krajského soudu a u okresních soudů v jeho obvodu, a o to, aby v těchto řízeních nedocházelo ke zbytečným průtahům. K tomu účelu, a to i s využitím elektronické evidence věcí, vedených u krajského a okresních soudů, provádí prověrky soudních spisů, dohlíží na úroveň soudních jednání a vyřizuje stížnosti. Přihlížeje k takto vymezeným úkolům předsedy krajského soudu při výkonu státní správy soudu Nejvyšší správní soud považuje za pojmově vyloučené, aby výkonem kterékoliv z vyjmenovaných činností JUDr. Jiří Doležilek nabyl jakéhokoliv vztahu k trestní věci žalobce, natož vztahu, který by zpochybňoval jeho nepodjatost.

Co se týče námitky podjatosti JUDr. Jiřího Doležilka pro podíl na vyřizování stížností žalobce na průtahy v jiných jeho řízeních vedených u Krajského soudu v Ostravě, Nejvyšší správní soud považuje s přihlédnutím k tomu, že ani předseda senátu JUDr. Jiří Doležilek, ani žalobce neuvádějí žádná bližší skutková tvrzení ohledně obsahu stížností či průběhu jejich řešení (a lze tak předpokládat, že šlo o stížnosti standardní formou i obsahem) za velmi nepravděpodobné, že by mohly vyvolat nějakou antipatii vůči němu. Nelze připustit myšlenku, že korektním využitím prostředků, které stranám právo poskytuje na obranu vůči soudci, dojde k narušení nezaujatého vztahu soudce ke stranám.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že žalobcem formulované důvody nejsou způsobilé založit pochybnosti o nepodjatosti soudce. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu